

Informatienota voor de raad

Datum 17 juni 2021

Onderwerp	Aflopende regionale afspraak vrijval beschermd wonen 2019-2021
Versienummer	II
Portefeuillehouder	Dorrit de Jong
Informant	Catharine Schutter-van der Schaft, Tjitske Herbrink en Jan van Dijk
Afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon	038 498 2532
Email	C.Schutter-van.der.Schaft@zwolle.nl
Bijlagen	-

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De aflopende regionale afspraak van de vrijval beschermd wonen 2019-2021, inclusief het beschreven proces over hoe de financiële ontwikkelingen en prognoses op het gebied van beschermd wonen nader worden onderzocht en wanneer en de wijze waarop de gemeenteraad hierbij wordt betrokken.

Datum 17 juni 2021

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

De centrumgemeente Zwolle ontvangt als budgetbeheerder van het Rijk middelen voor het bieden van beschermd wonen aan inwoners uit de regio IJssel-Vecht. Een aantal inhoudelijke en financiële ontwikkelingen die op dit moment spelen en/of de komende jaren worden verwacht, hebben financiële gevolgen voor de beschikbare middelen voor beschermd wonen. In de Perspectiefnota 2022 – 2025 hebben wij u geïnformeerd over deze onzekerheden en aangegeven dat wij bij de begroting in het najaar met een nadere analyse / actualisering komen omtrent de financiële situatie bij beschermd wonen. Recent blijkt echter in voorbereiding op het regionaal bestuurlijk overleg over beschermd wonen/maatschappelijke opvang (BW/MO) op 24 juni 2021 dat de onzekerheden ook gevolgen gaan hebben voor de vanaf 2019 structureel ingeboekte besparing van € 1,4 miljoen op beschermd wonen.

Onlangs is een prognose gemaakt van de begroting voor beschermd wonen 2022 met ook een doorkijkje naar 2023 en de jaren daarna. Dit was onderdeel van de verkenning om de aflopende regionale afspraak om tot en met eind 2021 jaarlijks een bedrag ad € 4,2 miljoen vrij te laten vallen naar de regiogemeenten, nog te verlengen. Voor de gemeente Zwolle gaat het hierbij om een vrijval van €1,4 miljoen. De prognoses kennen nog de nodige onzekerheden, maar desondanks willen wij u graag informeren over de belangrijkste punten uit deze prognoses, gebaseerd op de beschikbare gegevens.

Kernboodschap

Regionale afspraak vrijval 2019-2021

Het regionaal budget voor beschermd wonen heeft de laatste jaren een voordeel gekend, want er waren meer inkomsten dan uitgaven. In 2019 heeft een afgesproken vrijval van € 4,2 miljoen plaatsgevonden en deze is conform verdeelsleutel verdeeld over de regiogemeenten. Voor de gemeente Zwolle gaat het hierbij om een vrijval van €1,4 miljoen. In het bestuurlijk overleg tussen de acht regiogemeenten van 19 december 2019 is besloten om deze vrijval (ad € 4,2 miljoen) ook voor de jaren 2020 en 2021 jaarlijks te laten uitkeren aan de regiogemeenten, op basis van het financiële meerjarenperspectief op dat moment.

De gemeenten in de regio zijn verschillend met deze vrijval omgegaan. De gemeente Zwolle is één van de vier gemeenten die deze vrijval structureel als besparing hebben ingeboekt in het kader van de hervormingsagenda (HvA) op basis van de gunstige financiële situatie en de op dat moment beschikbare gegevens voor beschermd wonen.

Op 24 juni a.s. regionaal besluit over vrijval 2022

Doordat de financiële doordecentralisatie is uitgesteld tot 2023 en de afspraak van de vrijval loopt tot en met 2021, is onderzocht of de afgesproken vrijval 2019-2021 kan worden gecontinueerd. Op 24 juni ligt in het regionaal bestuurlijk overleg BW/MO een voorstel voor om deze afspraak met nog één jaar te verlengen. Hiermee kan Zwolle lokaal voor één jaar nog de besparing van €1,4 miljoen inboeken.

Daarbij wordt voorgesteld om extra plekken begeleid wonen te creëren om de wachtlijst te verkleinen en tevens de beweging pgb naar Zorg in natura te stimuleren. Door de verlenging van de vrijval zijn er wel minder mogelijkheden om lokaal te investeren in de randvoorwaarden die nodig zijn voor de beweging van Beschermd wonen naar beschermd thuis.

Het alternatieve scenario dat voorligt in het bestuurlijk overleg is een scenario waarbij alle overschotten die in 2021 en 2022 verwacht worden, lokaal vrijvallen ten behoeve van de investeringen voor beschermd thuis. Dit is naast de extra plekken begeleid wonen en beweging van pgb naar ZIN zoals in het eerste scenario.

Datum

17 juni 2021

Zwolle heeft in dit tweede scenario vanaf 2022 (in plaats van 2023) een opgave om de structureel ingeboekte besparing anders in te vullen. De vrijgevallen middelen worden in dit scenario incidenteel ingezet om meer randvoorwaarden voor de beweging te realiseren en tekorten op het lokale Wmo-budget te helpen voorkomen. Vanaf 2023 ontvangen de lokale gemeenten namelijk zelfstandig (objectieve) middelen voor alle nieuwe cliënten Wmo, inclusief de cliënten die Beschermd wonen nodig hebben. De opbouw van dit lokale budget vindt plaats over een periode van 10 jaar. De toename van het lokale budget Wmo afgezet tegen de nieuwe instroom van cliënten in 2023 gaat uit van een investering in de lokale ondersteuningsstructuur waarbij de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis mogelijk is gemaakt. Aan deze structuur wordt gewerkt middels pilots, maar die zijn nog niet structureel geborgd.

Het regionale bestuurlijk overleg BW/MO wordt voorgesteld een besluit te nemen over het scenario om de vrijval nog met één jaar te verlengen. Als afwijkend wordt besloten kan centrumgemeente Zwolle, volgens het regionaal convenant, als budgetbeheerder een definitief besluit nemen dat afwijkend is van het bestuurlijk overleg. In de regio IJssel-Vecht is het echter gebruikelijk om in gezamenlijkheid te komen tot keuzes. Daarnaast wijzigt de rol van centrumgemeente Zwolle vanaf 2023. Vanaf dat moment is Zwolle geen centrumgemeente meer, maar één van de acht gemeenten in de regio. In het licht van de veranderende rol van de centrumgemeente en de verwachte consequenties van het besluit nu voor 2023 (e.v.), is de samenwerking met de regiogemeenten en daarmee de gezamenlijke besluitvorming over inzet van middelen in 2022 belangrijk.

Consequenties

Sinds het regionale besluit in 2019 om tot en met eind 2021 jaarlijks € 4,2 miljoen lokaal vrij te laten vallen, hebben met name landelijke ontwikkelingen ertoe geleid dat het financieel perspectief op beschermd wonen sterk is gewijzigd. Sinds 2019 zijn de eerste uitwerkingen van het (concept) verdeelmodel bekend (op basis daarvan verwacht de gehele regio een negatief financieel effect vanaf 2023) en ook de autonome ontwikkeling van de openstelling van de Wet langdurige zorg (Wlz) valt anders uit. Zowel landelijk als in onze regio gaan meer mensen over naar de Wlz dan verwacht, waardoor de uitname ook hoger uitvalt dan vooraf landelijk werd verwacht. De afgesproken vrijval beslaat daardoor verhoudingsgewijs een veel groter deel van het totale budget. Dit maakt dat voor de periode vanaf 2023 een jaarlijkse regionale vrijval ad €4,2 miljoen, met de gegevens die we nu hebben, niet meer haalbaar is. Indien de komende jaren nog wel sprake is van een overschot op de regionale middelen, kunnen in de regio afspraken gemaakt worden over het lokaal laten vrijvallen van deze middelen.

Financiën

Financiële opgave niet te realiseren structureel ingeboekte vrijval vanaf 2023

De gemeente Zwolle heeft de besparingsmaatregel op beschermd wonen, zoals opgenomen in het Interventieplan sociaal domein (raadsbehandeling 9 juli 2018) structureel in de begroting verwerkt. Op basis van de huidige ontwikkelingen (zoals voorlopige uitkomsten van de herijking van het gemeentefonds en de hogere uitname uit het budget beschermd wonen van de Wlz) is de besparing van €1,4 miljoen vanaf 2023 niet meer te realiseren. Of en hoeveel nog wel te realiseren is, is nu nog niet bekend. Op dit moment gaat het nog om voorlopige uitkomsten. In het najaar komen we met een actueel beeld richting de raad.

In de Perspectiefnota 2022-2025 is bij het structureel perspectief al geschetst dat door de recente ontwikkelingen de besparingen onder druk zijn komen te staan.

Datum 17 juni 2021

Communicatie

De communicatie naar de raad zal via het reguliere proces verlopen.

Vervolg

Najaar: besluitvorming actualisatie Hva en meerjarenperspectief

De realiseerbaarheid van de besparingsopgaven in het kader van de Hervormingsagenda (Hva) wordt de komende maanden nader geanalyseerd, zoals ook beschreven in de PPN 2022 en in de Halfjaarrapportage van het sociaal domein. In de septembercirculaire wordt bekend hoe groot de uitname in onze regio gaat zijn vanwege de openstelling van de Wlz. Op dat moment kan ook een meer betrouwbaar meerjarenperspectief worden gemaakt voor de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis.

Dit najaar ontvangt u een analyse van de financiële opgaven die wij op dat moment kunnen voorzien voor de beweging vanaf 2023 en verder. Hierbij wordt ingegaan op de dekking van de structureel ingeboekte besparing, maar ook op effecten van de uitname van de Wlz, de informatie die op dat moment bekend is over de effecten van het nieuwe verdeelmodel vanaf 2023 en daaruit voortvloeiend welke financiële gevolgen de doordecentralisatie vanaf 2023 naar verwachting heeft op bijvoorbeeld de uitgaven van de lokale Wmo.

Het nieuwe verdeelmodel BW en onzekerheden

Het nieuwe verdeelmodel BW is onderdeel van de herijking van het gemeentefonds. Momenteel ligt deze ter consultatie bij de Raad voor het Openbaar Bestuur. Vervolgens zal er nog een consultatie door de VNG plaatsvinden. Het is aan het nieuwe kabinet om een besluit te nemen over het nieuwe verdeelmodel BW. Dit betekent dat er tot die tijd nog geen definitieve duidelijkheid is over de financiën BW vanaf 2023. De verwachting is dat er óf in de decembercirculaire 2021 óf in de meicirculaire 2022 duidelijkheid zal komen.

Daarnaast zullen er financiële onzekerheden blijven, zoals de mogelijke financiële effecten van een nieuwe inkoop (met nieuwe tarieven), instroom van cliënten die op de wachtlijst staan, instroom van Pgb-clients naar ZIN-plekken en invoering van de Pgb-wooncomponent. In de loop van de tijd zullen we daar wel steeds meer zicht op krijgen.

Vervolg

Naast de analyse van de financiële ontwikkelingen en prognoses, komen wij zoals aangekondigd in de begroting 2022 en de Halfjaarrapportage van de HVA over 2^e helft 2020, dit najaar met een nieuwe doorrekening van o.a. spoor 2 (Van beschermd wonen naar beschermd thuis) met de financiële gegevens die dan beschikbaar zijn. Hierin worden de beoogde besparingsdoelen van de Hervormingsagenda breed geactualiseerd. Volgend jaar zal inzicht en een oplossing voor de lange termijn worden gegeven.

Openbaarheid

Openbaar

voorstel

Zwolle

Datum

17 juni 2021

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

interim-secretaris, Liesbeth Borsboom